

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Dagmar Nygrínové, v právní věci žalobce: **S. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 - 41,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 - 41, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 22. 8. 2005, č. j. OAM-1443/VL-07-19-2005, zamítl žádost žalobce o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Ostravě, ve které napadl posouzení jeho žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, absenci výroku o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a absenci výroku o nevztažení překážek vycestování podle § 91 téhož zákona.

Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 21. 2. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 - 17, zamítl. Tento rozsudek napadl žalobce (stěžovatel) dne 30. 3. 2007 kasační stížností (která je Nejvyšším správním soudem vedena pod sp. zn. 5 Azs 36/2008), ve které rovněž požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud reagoval na žádost stěžovatele o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti výzvou ze dne 27. 4. 2007, ve které stěžovateli na adresu Š. 1701/55, P., zaslal formulář

„Potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro ustanovení právního zástupce“ a vyzval jej, aby ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení této výzvy předložil řádně vyplněný formulář. Zásilka obsahující výše uvedený formulář se vrátila krajskému soudu zpět s poznámkou pošty „odstěhoval se“.

Na základě této skutečnosti požádal krajský soud Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie o prověření pobytu stěžovatele. Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie krajskému soudu odpovědělo, že jinou adresu než „Š. 1701/55, P. (u N. L.)“ nemá k dispozici. Krajský soud posléze znovu zaslal výzvu na adresu Š. 1701/55, P., s tím, že uvedl i dodatečnou informaci „byt č. 1102 – N. L.“. Rovněž toto opakované doručení výzvy bylo neúspěšné; zásilka se vrátila zpět s poznámkou pošty „na uvedené adrese neznámý“.

Na základě těchto skutečností vydal krajský soud nejprve dne 7. 6. 2007 usnesení č. j. 64 Az 104/2005 - 37, jímž ustanovil stěžovateli za opatrovníka nevládní organizaci SOZE (Sdružení občanů zabývajících se emigranty), a posléze dne 25. 10. 2007 usnesení č. j. 64 Az 104/2005 - 41, jímž stěžovateli neustanovil zástupce a zároveň ho vyzval, aby v příslušné lhůtě doložil do spisu plnou moc udělenou advokátovi, který ho bude zastupovat v řízení o kasační stížnosti. Své rozhodnutí zdůvodnil krajský soud tím, že stěžovatel nedoložil své majetkové ani osobní poměry, ačkoliv byl k tomu soudem vyzván. První výše uvedené usnesení doručoval krajský soud opatrovníkovi a žalovanému, zároveň je v souladu s § 45d odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. doručoval stěžovateli vyvěšením na úřední desku soudu; druhé výše uvedené usnesení pak doručil již jen opatrovníkovi (§ 45d odst. 1 o. s. ř.).

Dne 19. 9. 2007 podal stěžovatel ke krajskému soudu žádost o zaslání potvrzení o tom, že dosud nebylo rozhodnuto o jeho kasační stížnosti ve věci samé (nutného pro prodloužení stěžovatelova víza za účelem strpení pobytu). Krajský soud dne 20. 9. 2007 toto potvrzení vystavil a úspěšně jej doručil dne 24. 9. 2007 stěžovateli na adresu Š. 1701/55, P. (stěžovatel převzal zásilku dne 24. 9. 2007 osobně). Dne 1. 11. 2007 stěžovatel podal opět ke krajskému soudu žádost o zaslání potvrzení o tom, že dosud nebylo rozhodnuto o jeho kasační stížnosti. Krajský soud dne 2. 11. 2007 toto potvrzení opět vystavil a úspěšně jej doručil dne 8. 11. 2007 stěžovateli na adresu Š. 1701/55, P. (stěžovatel převzal zásilku dne 8. 11. 2007 osobně). Tentokrát však krajský soud zaslal stěžovateli na vědomí i usnesení krajského soudu ze dne 25. 10. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 - 41, o neustavení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatel dne 21. 11. 2007 napadl usnesení krajského soudu ze dne 25. 10. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 - 41, kasační stížností a tato kasační stížnost je předmětem přezkumné činnosti Nejvyššího správního soudu v této věci. Stěžovatel zejména namítal, že výzvu soudu ze dne 27. 4. 2007 k prokázání majetkových a osobních poměrů nikdy neobdržel, ačkoliv na uvedené adrese bydlí a dostává poštu. Stěžovatel tvrdí, že se o této výzvě dozvěděl až dne 9. 11. 2007 (správně dle doručky už o den dříve, tj. dne 8. 11. 2007; tento posun však nemá v projednávané věci žádné důsledky), kdy obdržel usnesení krajského soudu o neustanovení advokáta. Z toho stěžovatel dovozuje, že mu výzva ze dne 27. 4. 2007 nebyla účinně doručena.

Ačkoliv stěžovatel v kasační stížnosti výslovně nečiní odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se dovolává, lze z obsahu kasační stížnosti dovodit, že ji podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť uvádí, že mu nebyl doručen formulář o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech.

Žalovanému nebyla kasační stížnost proti usnesení o neustanovení zástupce krajským soudem zaslána.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Usnesení ze dne 25. 10. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 - 41, totiž krajský soud doručil původně pouze opatrovníkovi stěžovatele a do sféry stěžovatele se tudíž toto usnesení dostalo až dne 8. 11. 2007, kdy bylo stěžovateli doručeno společně s potvrzením o tom, že dosud nebylo rozhodnuto o jeho kasační stížnosti (viz výše). Vzhledem k dále uvedeným závěrům Nejvyššího správního soudu o nezákonnosti ustanovení opatrovníka v dané věci, lze za účinné doručení usnesení, proti němuž směřuje kasační stížnost, považovat právě až jeho doručení stěžovateli dne 8. 11. 2007. Kasační stížnost byla rovněž podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel dále v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, pokud sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštního zákona vyžadováno pro výkon advokacie. V případě, že stěžovatel nemá právnické vzdělání, nepředloženi plné moci udělené advokátovi pro zastupování v řízení obecně brání věcnému vyřízení kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 6. 2003, č. j. 2 Ads 29/2003 – 40, publikované pod č. 6/2003 Sb. NSS). Z takto obecně formulovaného pravidla však Nejvyšší správní soud učinil několik výjimek. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaného pod č. 486/2005 Sb. NSS, tak v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobce není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení. Pod tuto výjimku spadá i projednávaný případ. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, může jednat mj. v případě, „pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*“. Tak je tomu i v projednávaném případě. Kasační stížnost je tudíž přijatelná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a shledal kasační stížnost důvodnou.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že od chvíle, kdy se stěžovatel přesunul z pobytového střediska do ubytovny na adrese Š. 1701/55, P., docházelo k opakovaným problémům s doručováním písemností ze strany krajského soudu. Na druhé straně se podařilo stěžovateli opakovaně doručovat potvrzení o probíhajícím řízení o kasační stížnosti. Za těchto okolností se nelze bez dalšího ztotožnit se zjištěním pošty, že je stěžovatel „na uvedené adrese neznámý“ či že „se odstěhoval“. Vzhledem ke specifickému skutkovému stavu – stěžovatel bydlel na ubytovně, kde se předpokládá větší fluktuace osob, a to navíc v bytě jiné osoby (L. N.), přičemž toto místo pobytu opakovaně potvrdilo Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, dále vzhledem k tomu, že na tuto adresu se posléze podařilo stěžovateli třikrát po sobě doručit soudní zásilku (dne 24. 9. 2007, dne 8. 11. 2007 a dne 28. 1. 2008, byť pošta hned při dalším doručování stěžovateli dne 5. 3. 2008 opět uvedla, že stěžovatel je „na uvedené adrese neznámý“), a vzhledem k tomu, že stěžovatel byl procesně aktivní ihned po té, co se usnesení ze dne 25. 10. 2007 dostalo do jeho dispozice a podal proti tomuto usnesení kasační stížnost; je nutné v projednávaném případě pochybnosti o správnosti zjištění pošty, že se stěžovatel z uvedené adresy odstěhoval, vyložit ve prospěch stěžovatele, který naopak tvrdí, že na uvedené adrese v inkriminované době pobýval a nemohl být tudíž neznámého pobytu. V případě opačného závěru Nejvyššího správního soudu by mohlo dojít k odeprání soudní ochrany.

Je tedy nutno dovodit nejen, že funkce opatrovníka v daném případě zanikla v okamžiku, kdy bylo stěžovateli opět úspěšně doručeno na inkriminovanou adresu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 4 Azs 12/2004 - 61, www.nssoud.cz), ale že v daném případě nebyly vzhledem k výše uvedenému splněny zákonné podmínky (§ 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.) pro ustanovení opatrovníka od samého počátku, neboť nelze s určitostí tvrdit, že by stěžovatelův pobyt v rozhodné době nebyl znám. Pokud má být účastníku řízení o kasační stížnosti ustanoven opatrovník podle § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a v dalším řízení doručováno pouze tomuto opatrovníkovi, musí být totiž skutečně postaveno najisto, že pobyt dotčeného účastníka je neznámý; v opačném případě by mohlo dojít k výraznému zkrácení práv tohoto účastníka.

Za těchto okolností nezbyvá Nejvyššímu správnímu soudu než napadené usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce zrušit, neboť výzva ze dne 27. 4. 2007 (a tudíž ani formulář v ní obsažený) nebyla stěžovateli účinně doručena, neboť byla doručena dne 8. 8. 2007 pouze opatrovníkovi, který však stěžovateli, jak již bylo řečeno, neměl být ustanoven. Pořádková lhůta pro předložení vyplněného formuláře tak nezačala vůbec běžet. Je pravdou, že se krajský soud v otázce pobytu stěžovatele spoléhal na informace od České pošty, s. p., nicméně to nic nemění na nezákonnosti napadeného usnesení o neustanovení právního zástupce stěžovatele. V daném případě mohl a měl krajský soud využít dalších prostředků ke zjištění pobytu stěžovatele, konkrétně měl požádat cizineckou a pohraniční policii, aby prověřila šetřením na místě jeho pobyt.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel posléze přiložil řádně vyplněný formulář (č. l. 50 - 55 soudního spisu) o osobních, majetkových a výdělkových poměrech k projednávané kasační stížnosti, je na krajském soudu, aby na základě informací v tomto formuláři uvedených znovu posoudil důvodnost stěžovatelovy žádosti o bezplatné ustanovení zástupce.

Uplatněné kasační námitky jsou tudíž důvodné a s ohledem na tuto skutečnost Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude Krajský soud v Ostravě vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). O kasační stížnosti stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 2. 2007, č. j. 64 Az 104/2005 – 17, bude možné rozhodnout až po té, co bude vyřešena otázka právního zastoupení stěžovatele a soudem ustanovený či případně stěžovatelem zvolený advokát bude mít možnost kasační stížnost ve věci samé doplnit.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. září 2008

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu